

Els diumenges

COM FUNCIONA EL MÓN

UNA COL·LABORACIÓ DE:

LA CREATIVITAT DEL CINEMA ESPANYOL

La maduresa i l'esplendor creativa d'una nova generació de cineastes revitalitza una producció que reflecteix la societat de l'última meitat del segle passat amb acceptació de públic i crítica

JOSEP MARIA Caparrós*

La cinematografia espanyola no està passant un mal moment, encara que alguns mitjans de comunicació hagin airejat la seva presumpta crisi. Més encara, la pel·lícula més taquillera de l'any 2003 va ser una producció autòctona: *La gran aventura de Mortadelo y Filemón* (22 milions d'euros), seguida de *Los piratas del Caribe* (21 milions) i la tercera part de *Matrix* (15 milions), quan la primera ha duplicat la recaptació a Espanya d'*El Senyor dels Anells: les dues torres* (11 milions d'euros).

Per una banda, s'aprecia un increment en la producció durant l'any passat: 126 pel·lícules nacionals i 49 en règim de coproducció, davant de les 114 i 39 del 2002, respectivament.

La Constitució europea ha de protegir la indústria cultural del 'monstre' hollywoodià

Aquest augment es deu a l'auge del cine documental i al règim de col·laboració que la Unió Europea està desenvolupant davant del colós nord-americà.

Efectivament, des de temps bastant llunyans -final de la primera guerra mundial- el cine de Hollywood té pràcticament colonitzada la producció europea. Pel que fa al nostre país, el doblatge de totes les pel·lícules estrangeres establert durant el franquisme va incrementar aquesta dependència comercial del cine ianqui. A més a més, el fe-

men de les multisales -la majoria, de capital americà- fa que les majors nord-americanes tinguin monopolitzades les pantalles espanyoles. Així mateix, amb la fusió de les cadenes digitals s'anuncia una menor inversió televisiva a la indústria cinematogràfica en els pròxims anys. Tot i així, els productors espanyols esperen que el Govern obligui les cadenes de televisió a invertir almenys el 5% del seu pressupost en cine espanyol, amb l'objectiu de contribuir a fer que aquesta indústria especialitzada surti de l'anunciada crisi.

No obstant, la defensa que han fet els països europeus davant del ja vell domini nord-americà ha estat la constant realització d'un cine autòcton, pel·lícules que reflecteixen la idiosincràsia de cada nació i posseeixen una creativitat artística més gran. Al costat d'això, Europa ha utilitzat la protecció econòmica governamental i, més recentment, l'anomenada *excepció cultural* del cine davant del mercat lliure. Són molts els que creiem que la UE hauria de recollir aquesta clàusula a la seva nova Constitució, per protegir les indústries culturals pròpies. En cas contrari, el *monstre* hollywoodià es menjaria tot el cine de la nova Europa irremissiblement.

I seria una autèntica llàstima, ja que a hores d'ara, tant el cine espanyol com el dels països veïns gaudeixen de certa esplendor creativa. Sense anar més lluny, a Espanya hi ha un moviment anomenat Joven Cine -nascut a principis dels anys 90, amb l'avui discutit **Julio Medem** (*La pelota vasca*) com a pioner- que està donant a llum obres interessants i que connecten amb el públic actual. Des de la irrupció de dones directores, com **Isabel Coixet** (*Mi vida sin mí*) i **Iciar Bollain** (*Te doy mis ojos*) fins a cineastes novells com **Benito Zam-**

SILVIA ALCOBA

IA MÉS A MÉS

●● **Luis García Berlanga** ha dit en relació als joves directors: «La nova generació espanyola de cineastes és un fenomen molt positiu. [...] **Amenábar** és un cap privilegiat. Té una gran intuïció tècnica: sap com ha d'enquadrar i muntar el següent pla, tot i que hi ha una certa fredor en el seu treball».

●● Mai com a finals del segle XX i començaments del tercer mil·lenni havia estat tan fructífera la producció de cine documental a Espanya. Moltes d'aquestes pel·lícules estan produïdes a Catalunya i són ben rebudes pels mitjans de comunicació i els espectadors. J.M.C.

brano (*Solas*), **Achero Mañas** (*El Bolla*), **Alejandro Amenábar** (*Los otros*), **Fernando León de Aranoa** (*Los lunes al sol*) o **David Trueba** (*Soldados de Salamina*), autors de pel·lícules que tenen l'acceptació del públic i la crítica més exigents.

Per altra banda, cal recordar que **Pedro Almodóvar** va obtenir també l'any passat el seu segon Oscar de Hollywood pel millor guió original de *Hable con ella*, encara que el popular realitzador manxec és un fenomen més social que artístic. Penseu que al tractar sense embuts a la seva obra cinematogràfica el món gai (com afirma a la seva tesi doctoral **Manuel J. González Manrique**, *La moral religiosa y el cine español de la transición*, defensada fa molt poc a la Universitat de Granada) ha gaudit de les simpaties d'un ampli sector de la indústria del cine nord-americà contemporani.

No obstant, la història del cine espanyol està plena de fites artístiques, amb clàssics com **Luis Buñuel**, **Luis García Berlanga**, **Juan Antonio Bardem**, **Carlos Saura**. Recentment, en aquest mateix diari, el mateix **Berlanga** es va pronunciar a favor del Joven Cine autòcton.

El cine espanyol reflecteix, millor o pitjor, la societat de l'última meitat del segle passat, al mateix temps que evidència perfectament la maduresa d'uns directors plens de possibilitats creadores, presents i futures. Una mostra d'això és la nominació de l'Acadèmia de la meca del cine al film català **Balseros**, de **Carles Bosch** i **Josep Maria Domènech**, com a millor documental del 2003. ■

*Professor titular d'Història Contemporània i Cine de la UB. Director del Centre d'Investigacions Film-Història.